

πεντηκόντοροι. Ταῦτα καθ' Ἡρόδοτον. Ἄλλ' ὄφελομεν νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ὁ Αἰσχύλος, εἰς τὸ προαναφερθὲν αὐτοῦ δράμα, τοὺς «Πέρσας», λέγει ὅτι ὁ πᾶς ἀριθμὸς τῶν ἑλληνικῶν νηῶν δὲν ὑπερέβαινε τὰς 300. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Αἰσχύλος αὐτὸς ἠγωνίσθη ἐν Σαλαμῖνι, εἶναι βεβαίως καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἡροδότου μᾶλλον ἀξίόπιστος.

Ἐν τούτοις ὁ Ξέρξης, μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἐν Θερμοπύλαις μάχης, ὄρμησεν, ὀδηγούμενος ὑπὸ τῶν Θεσσαλῶν καὶ τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Ἀλεξάνδρου, πρὸς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἑλλάδος. Ἐξ ὅλων τῶν ἑλληνικῶν φυλῶν ὅσαι κατόκουν μεταξὺ Θερμοπυλῶν καὶ Ἀττικῆς μόνοι οἱ Φωκεῖς ἀπεποιήθησαν νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς αὐτόν, καὶ κατέφυγον οἱ μὲν εἰς τὸν Παρνασσόν, οἱ δὲ πλείστοι πρὸς Λοκροὺς τοὺς Ὀζόλας ὅθεν πᾶσαι αἱ πόλεις αὐτῶν καὶ πάντα τὰ ἱερὰ ἐληλατήθησαν καὶ κατεστράφησαν. Μία δὲ στρατοῦ μοῖρα ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ Ξέρξου εἰς Δελφούς, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι τοῦ νὰ συλῆσῃ τοὺς μεγάλους αὐτῶν θησαυρούς· ἀλλ' ὁ προστάτης τοῦ πολυθρυλήτου τούτου ἱεροῦ, ὁ Ἀπόλλων, ἔσωσεν αὐτὸ διὰ θανμάτων, τῶν ὁποίων δὲν ὑπῆρξαν βεβαίως ἀμέτοχοι οἱ ἐπιτήδειοι τοῦ μαντείου ἐπιμεληταί. Διότι, ἅμα οἱ Πέρσαι ἀναβαίνοντες διὰ τῆς ἀτραποῦ τοῦ Παρνασσοῦ ἤτις ἔφερεν εἰς⁽¹⁾ Δελφούς, ἔφθασαν εἰς τὸν ναὸν τῆς Προνοίας Ἀθηνᾶς, ἠκούσθησαν αἴφνης φοβεραὶ βρονταί, ἀπὸ δὲ τοῦ ὄρους ἀπορραγεῖσαι δύο κορυφαὶ ἐπέσκηψαν, διὰ πολλοῦ πατάγου, ἐπὶ τοὺς ἐπερχομένους, συντρίψασαι πλείστους ὄσους αὐτῶν, ἐν δὲ τῷ ναῷ τῆς Προνοίας βοή καὶ ἀλαλαγμὸς ἐγένετο, ὥστε οἱ πολέμιοι, καταληφθέντες ὑπὸ πανικοῦ φόβου, ἐτράπησαν εἰς φηγήν· κατεδιώχθησαν δὲ οὐ μόνον ὑπὸ τῶν Δελφῶν, ἀλλὰ, ὡς ἔλεγον, καὶ ὑπὸ δύο ὀπλιτῶν ἐχόντων φύσιν μείζονα



Νόμισμα
Ἀλεξάνδρου Α', βασι-
λέως τῆς Μακεδονίας
(Ὀπλίτης κρατῶν δύο δό-
ρατα καὶ ὀδηγῶν ἵππων)

τῆς ἀνθρωπίνης, οὔτινες, ὡς ἐβεβαίουν ἔπειτα οἱ Δελφοί, δὲν ἦσαν ἄλλοι εἰμὴ οἱ δύο ἦρωες Φύλακος καὶ Αὐτόνοος, ὧν τὰ τεμένη προέκειντο παρὰ τὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἱερόν. Οὕτω λοιπὸν ἐσώθη τότε τὸ μαντεῖον, τὸ ὁποῖον καὶ ἔμεινεν ἔκτοτε ἐπὶ πολὺν χρόνον ἄσυλον, μέχρις οὐ μετὰ 130 περίπου ἔτη ἐληλατήσεν αὐτὸ κατὰ πρῶτον ἢ βέβηλος τοῦ φωκέως Φιλομήλου χεῖρ.

Ὁ δὲ Ξέρξης, μετὰ τοῦ κυρίου στρατοῦ, ἐπορεύθη ἐν τῷ μεταξὺ διὰ τῆς Βοιωτίας πρὸς τὴν Ἀττικὴν καὶ ἔφθασεν ἀκωλύτως εἰς τοὺς πρόποδας τῆς ἀκροπόλεως. Οἱ κάτοικοι, ὡς προείπομεν, εἶχον ἐγκαταλείψει τὴν τε χώραν καὶ τὸ ἄστυ· ἀλλ' ὀλίγοι τινὲς Ἀθηναῖοι, μὴ θέλοντες ἢ μὴ δυνάμενοι, διὰ τὸ γῆρας ἢ τὴν πενίαν, νὰ ἀποδημήσωσιν, εἶχον κλεισθῆ εἰς τὴν ἀκρόπολιν μετὰ τῶν ἐπιμελητῶν τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς

(1) Τὰ περὶ τῆς εἰς Δελφούς στρατείας τῶν Περσῶν θεωροῦνται ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἐρευνητῶν στεροῦμενα πάσης ὑποστάσεως ἱστορικῆς. Εἰκάζεται μάλιστα ὑπὸ τινῶν ἐκ τούτων ὅτι οἱ Δελφοὶ διετέλουν εἰς ἐμπιστευτικὰς φιλικὰς σχέσεις πρὸς τοὺς Πέρσας, τοὺς λατρεύοντας τὸν θεὸν τοῦ ὕλικου καὶ τοῦ ἠθικου φωτός, (τὸν Ἀχουρομασδᾶν=ὑψιστον πνεῦμα, ἢ, ὡς ἐσηματίσθη τὸ ὄνομα παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν, Ὁρομάσθην), οἷον ἐθεώρουν οἱ Πέρσαι καὶ τὸν Ἀπόλλωνα, οὐ καὶ τὸ ἐν Δήλῳ ἱερόν ἐσεβάσθησαν κατὰ τὴν εἰς Μαραθῶνα στρατείαν. Ὑποτίθεται δὲ ὅτι καὶ οἱ ἀνωτέρω μνημονευθέντες ὡς πρὸ τοῦ πολέμου τοῖς Ἀθηναίοις δοθέντες ἀπαισιόδοξοι χρησμοί, οἱ εἰς τοσαύτην δυσπιστίαν ἐμβαλόντες τούτους, ἐνεπνέοντο ἐν μέρει ὑπὸ τῆς φιλομηδικῆς πολιτικῆς τῶν Δελφῶν.